

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
ЦЕНТР НЕПЕРЕРВНОЇ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
Людмила СТЕПАНЕНКО
«30» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ІННОВАЦІЙНІ ЗМІНИ В БІБЛІОТЕЦІ НА ОСНОВІ
ПРОЕКТНОГО, КАДРОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ТА
ІНІЦІАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК**

**Програма підвищення кваліфікації керівників та спеціалістів
закладів культури**

Форма навчання	<u>денна, заочна</u>
Навчальний рік	<u>2023/2024</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>2.5/75</u>
Мова викладання, навчання й оцінювання	<u>українська</u>
Форма підсумкового контролю	<u>залік</u>

Розробник: Ярослава Олегівна Хіміч

Пролонгація за рішенням науково-методичної ради НАКККіМ

Розробник: ХІМІЧ Ярослава Олегівна кандидат історичних наук, доцент

ПОГОДЖЕНО

Директорка Центру неперервної
культурно-мистецької освіти
кандидат педагогічних наук, доцент

Ірина ШЕВЧЕНКО

СХВАЛЕНО

В.о. зав. кафедри арт-менеджменту та
івент технологій, доктор наук з
соціальних комунікацій, професор,
академік ГО "Національна академія
наук вищої освіти України", член
спілки документознавців України

Вікторія ДОБРОВОЛЬСЬКА

Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

Схвалено науково-методичною радою Академії
Протокол від «28» серпня 2023 р. № 6
Голова науково-методичної ради Людмила СТЕПАНЕНКО

1. Анотація (опис) навчальної програми (у т. ч. міждисциплінарні зв'язки):

«Інноваційні зміни в бібліотеці на основі проектного, кадрового менеджменту та ініціативної діяльності бібліотек» є програмою для підвищення кваліфікації бібліотечних працівників, керівників структурних підрозділів, директорів та заступників директорів публічних бібліотек, та спрямована на підвищення рівня їх інтегральної, загальних та професійних компетентностей.

Зміст навчальної дисципліни складається з 4 розділів: перший розділ «Інноваційна діяльність бібліотек», включає розгляд основних сучасних концепцій функціонування та розвитку бібліотек: «бібліотека третє місце», «бібліотека центр розвитку громади», «чотири простори бібліотеки» тощо та теоретичних основ інноваційної діяльності, види інновацій підходів та маркетингова стратегія розвитку бібліотек» включає теми, пов'язані із теоретико-методологічними основами інноваційних методик, технологій стратегічного планування та бібліотечного маркетингу, розвитку асортименту послуг бібліотек; другий розділ «Ініціативна діяльність бібліотек та шляхи підвищення їх ролі у громадянському суспільстві» включає теми, присвячених основам фандрайзингу, програмному і проектному розвитку бібліотек, кадровому менеджменту, адвокаційній діяльності бібліотек, практиці соціального партнерства.

Навчальна дисципліна «Інноваційні зміни в бібліотеці на основі проектного, кадрового менеджменту та ініціативної діяльності бібліотек» тісно пов'язана з навчальними дисциплінами підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів, спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна і архівна справа: «Бібліотекознавство», «Маркетинг інформаційних продуктів і послуг», «Інформаційний сервіс», «Інноваційні процеси в бібліотечній справі» тощо.

2. Мета дисципліни: підвищити кваліфікацію працівників бібліотек, шляхом оволодіння ними як теоретичними та методологічними основами інноваційної діяльності, так і практичними навичками щодо формування нового іміджу бібліотеки як інформаційної та соціокультурної установи, центру розвитку громади, місця для навчання, науки, творчості та натхнення.

3. Завдання: надати уявлення про теоретичні основи бібліотечної інноватики та ініціативну діяльність бібліотек.

– Сприяти розвитку *інтегральної компетентності*, що виявляється у здатності розв'язувати складні задачі і проблеми в сфері менеджменту бібліотечної діяльності та впровадження інновацій.

– Підвищити рівень *загальних компетентностей*, таких як:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність працювати в команді;
- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- здатність виявляти ініціативу та підприємливість;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- здатність до самоосвіти та навчання впродовж життя.

– Підвищити рівень *спеціальних (професійних) компетентностей, таких як:*

- здатність відстежувати тенденції розвитку бібліотечної сфери шляхом аналізу інформаційних потоків та масивів;
  - здатність до аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища бібліотеки, з метою стратегічного планування її діяльності, розробки та впровадження бібліотечних інновацій;
  - здатність здійснювати моніторинг основних напрямків розвитку ринку інформаційних продуктів і послуг, визначати номенклатуру послуг бібліотек, застосовувати основи рекламної діяльності та PR-технологій;
  - здатність до впровадження нововведень, розвитку асортименту інформаційно-бібліотечних послуг і сервісів,
  - здатність до використання проектного і кадрового менеджменту бібліотек,
- здатність до встановлення партнерських стосунків та розвитку соціального партнерства бібліотеки, вміння ефективно використовувати переваги соціального партнерства для підвищення іміджу бібліотек

4. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни

1. Знання

- теорії бібліотекознавства;
- основ менеджменту;
- основ інформаційного менеджменту;
- загальнонаукових методів проведення дослідження;

2. Вміння

- працювати з інформацією на різних носіях;
- здійснювати пошук інформації за допомогою інтернет технологій;
- здійснювати аналітико-синтетичну переробку інформації;
- здійснювати порівняльний та контент-аналіз інформації;

3. Володіння навичками

- пошуку інформації у різних пошукових системах;
- критичного мислення та прийняття відповідальних рішень;
- роботи у команді (в малих групах).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці
Код	Результат навчання			
1.1.	Знати теоретичні підходи розвитку бібліотечної інноватики та інноваційної діяльності бібліотек	Лекції, практичні заняття	Опитування, перевірка виконання завдань	10%
1.2	Знати теоретичні засади розробки стратегії розвитку бібліотеки, бібліотечного менеджменту і маркетингу	Лекції, практичні заняття	Опитування, перевірка виконання завдань	10%
1.3.	Знати теоретичні засади проектної та фандрайзингової діяльності	Лекції, практичні заняття	Опитування, перевірка виконання завдань	10%
2.1	Вміти критично оцінювати вплив на бібліотеку зовнішнього та внутрішнього середовища, визначати сильні та слабкі сторони своєї бібліотеки, бачити зовнішні можливості та загрози, визначати місію та візію діяльності бібліотеки, створювати стратегію її діяльності та розвитку	Лекції, практичні заняття, робота в малих групах	Опитування, перевірка виконання завдань	10%
2.2	Вміти проводити маркетингові дослідження, здійснювати моніторинг основних напрямків розвитку ринку інформаційних продуктів і послуг, визначати номенклатуру послуг бібліотек, застосовувати основи рекламної діяльності та PR-технологій	Лекції, практичні заняття, робота в малих групах	Опитування, перевірка виконання завдань	10%
2.3.	Вміти бачити бібліотеку в системі внутрішніх та зовнішніх комунікацій, ефективно використовувати форми і методи фандрейзингу та адвокації для розвитку бібліотек	Лекції, практичні заняття, робота в малих групах	Опитування, перевірка виконання завдань	10%
2.4	Ефективно використовувати переваги соціального партнерства для якісного задоволення потреб громади та підвищення іміджу бібліотек	Лекції, практичні заняття, робота в малих групах	Опитування, перевірка виконання завдань	10%
3.1.	Вміння комунікувати, створювати та поширювати інформаційні повідомлення відповідно до особливостей цільової аудиторії та	практичні заняття	Опитування, перевірка виконання завдань	10%

	мети своєї діяльності (маркетингової, адвокаційної тощо)			
4.1	Здатність працювати самостійно та в команді, використовувати отриманні знання, уміння та навички на практиці	практичні заняття, сам. робота	Опитування, перевірка виконання завдань	10%
4.2	Здатність приймати обґрунтовані рішення та брати відповідальність	практичні заняття	Опитування, перевірка виконання завдань	10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін які не входять до блоків спеціалізації)

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)										
	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	4.1	4.2	
Формувати стратегії системної організації, модернізації бібліотечної діяльності, впровадження інновацій.	+			+		+				+	
Здійснювати маркетингові дослідження ринку інформаційних продуктів та послуг.		+			+	+				+	
Створювати та реалізовувати затребувані споживачами інформаційні продукти та послуги	+	+	+		+		+			+	
Розробляти та впроваджувати проекти .	+	+	+	+		+		+	+	+	
Здійснювати адвокаційну діяльність						+	+	+	+	+	
Розвивати партнерства	+		+		+		+	+	+		

7. Схема формування оцінки (згідно п.7 «Положення про організацію освітнього процесу в НАКККіМ» від 30 серпня 2022 р.).

7.1 Форми оцінювання слухачів:

- **поточне оцінювання:**

1. Оцінювання роботи за 1 змістовним модулем -25 балів*/ 20 балів.
2. Оцінювання роботи за 2 змістовним модулем -30 балів/ 20 балів
3. Оцінювання роботи за 3 змістовним модулем -35 балів/ 20 балів.

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- **підсумкове оцінювання:** диференційований залік

7.2 Організація оцінювання:

Контроль за якістю навчання слухача здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів формують бали, отримані з усіх тем змістових модулів, включаючи бали, отримані за практичні роботи, презентації, виступи та семінарах (круглих столах), участь у дискусіях та обміні досвідом; бали, отримані під час експрес опитувань та при підсумковій атестації (заліку).

У випадку відсутності слухача з поважних причин відпрацювання та перездачі контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про організацію

освітнього процесу у НАКККіМ» від 30 серпня 2022 р. Залік виставляється за результатами роботи впродовж навчання за програмою. Слухач, який набрав суму залікових балів (60) має право отримати підсумкову оцінку за диференційований залік за результатами контролю. Слухачі, які набрали протягом семестру менше 60 балів обов'язково складають залік.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Оцінка за шкалою НАКККіМ (бали)	Оцінка за чотирибальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
74-81		C
64-73	Задовільно	D
60-63		E
35-59	Незадовільно	FX
1-34		F

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Програма підвищення кваліфікації керівників і спеціалістів закладів культури

«Інноваційні зміни в бібліотеці на основі проектного, кадрового менеджменту та ініціативної діяльності бібліотек»

НАЗВА РОЗДІЛІВ І ТЕМ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН			
	ВСЬОГО	ЛЕКЦІЇ	ПРАКТИЧНІ	КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ
Розділ I. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА МАРКЕТИНГОВА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕК	30	12	18	
<i>Тема 1.</i> Інноваційні механізми розвитку бібліотек, стратегічне планування в бібліотеках	10	4	6	
<i>Тема 2.</i> Маркетинг як частина управлінської діяльності. Функції маркетингу в бібліотечній сфері	10	4	6	
<i>Тема 3.</i> Класифікація інформаційних продуктів, послуг бібліотек з переорієнтацією на сервісність обслуговування	10	4	6	
Розділ II. ІНІЦІАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕК ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЇХ РОЛІ У ГРОМАДЯНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ	42	18	24	
<i>Тема 1.</i> Фандрейзинг як джерело додаткових ресурсів розвитку бібліотек	9	4	5	
<i>Тема 2.</i> Програмний і проектний підходи до розвитку бібліотечної сфери	9	4	5	
<i>Тема 3.</i> Основи лідерства та командного підходу в кадровому менеджменті	8	3	5	
<i>Тема 4.</i> Адвокація як система захисту інтересів бібліотек, бібліотечних фахівців і користувачів	9	4	5	
<i>Тема 5.</i> Соціальне партнерство: концепція, сучасний стан, перспективи	7	3	4	
ВСЬОГО:	72	30	42	3

Загальний обсяг 75 год: Лекцій – 30 год., практичні – 42 год., контроль знань – 3.

Рекомендовані джерела:

Публікації науково-педагогічного працівника за темою дисципліни:

1. Хімич Я. О. Креативне мислення та інноваційна діяльність бібліотек// IX Міжнар. наук.-практ. конф. “Сучасна інформаційно-бібліотечна освіта: орієнтири співтворення”: Збірн. мат. / Укр. бібл. Асоц.. – Електрон. вид. – К.: УБА, 2019. С.53–55. URL: https://ula.org.ua/images/uba_document/publications/Zbirnyk_ULASlavske_2019.pdf

Додатково:

1. Бібліотека: місце традицій, простір інновацій : матеріали круглого столу, присвяч. 55-річчю наук. б-ки Київ. нац. ун-ту культури і мистецтв, Київ, 30 листоп. 2018 р. / М-во культури України, Київ. нац. ун-т культури и мистецтв, наук. б-ка. – Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2018. – 158 с. URL <http://lib.knukim.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Biblioteka-mistse-traditsiy.pdf>

2. Бруй О. Стратегія розвитку як основа управління бібліотекою. Книжкова палата України. 2018. 3. С. 36–40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2018_3_10

3. Вилегжаніна Т. Інновації в новій парадигмі діяльності бібліотек. Бібліотечний вісник. 2017. 1. С. 4–5.

4. Дорошенко Д., Зенова М. Збереження культурної спадщини в умовах воєнного стану та інноваційна екосистема України: XIV Міжнародний бізнес-форум. 23.03.2023. URL: <https://nipo.gov.ua/kultura-innovatsijna-ekosystema/>

5. Пашкова В. Бібліотеки і реалізація Порядку денного ООН до 2030 р. / В. Пашкова // Бібліотечна планета. — 2017. — № 1. — С. 6–10.

6. Прохорова Г. Бібліотечний краудсорсинг: традиції чи інновації? [Текст] / Г. Прохорова // Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. — 2016. — № 3 (5). — С. 6–8.

7. Розколупа, Н. Публічна бібліотека в структурі центру культури і дозвілля [Текст] / Н. Розколупа // Бібліотечна планета. — 2017. — № 2. — С. 6–86.

8. Синиця, Н. Вплив зовнішніх факторів на організацію та розвиток бібліотек в умовах ОТГ [Текст] / Н. Синиця // Бібліотечна планета. — 2017. — № 4. — С. 8–10.

9. Чотири простори бібліотеки: модель діяльності: практичний посібник / автори укладачі: О. Бояринова, О. Бруй, Л. Лугова, Я. Сошинська, І. Шевченко; Українська бібліотечна асоціація. — Київ : ВГО Українська бібліотечна

Електронні ресурси:

1. Бібліотечному фахівцю / Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого - Режим доступу: <http://profy.nplu.org/>

2. Українська бібліотечна асоціація - Режим доступу: <http://www.ula.org.ua/>

3. Українська бібліотечна енциклопедія - Режим доступу: <http://ube.nlu.org.ua/>